

”Man mår bra av att hjälpa andra”

Conny bygger ett kapell. Per lagar tänder på dem som inte har råd eller möjlighet till tandvård på annat sätt. **Det ideella arbetet kan ta sig många uttryck.**

På utsidan ser det timrade kapellet färdigt ut. Men inuti finns ännu mycket kvar att göra, det är egentligen bara ytterväggar och golv som står klara.

– Jag räknar inte riktigt tiden jag lägger ner på det här, men vi jobbar här minst en kväll i veckan. Och sen handlar det om att skaffa fram material och så under övrig tid, säger Conny Rådesson.

Han är elektriker och har ett stort intresse för byggnadsvård, som han nu får användning av när

- ◀ Skärgårdskapellet i Kristinehamn rustas. Conny Rådesson gillar att jobba med gamla hus och arbetar ideellt minst en kväll i veckan.

han på sin fritid hjälper Kristinehamns församling att rusta ett gammalt kapell.

I ungefär två år har Conny lagt ner sin tid och kunskap i projektet. Han uppskattar att de nu kommit ungefär halvvägs, men han vill inte stressa på arbetet och riskera att kvaliteten blir sämre.

– Kyrkan är en stor kund för mig i min firma och vi har alltid haft ett bra samarbete. Många i församlingen har blivit som mina arbetskamrater. Så jag ser det lite som ett tack från mig till dem, som en tjänst vännere mellan. Och sen tycker jag ju att det är väldigt roligt att jobba med gamla hus, säger Conny.

Nya möjligheter

En av de som Conny haft kontakt med i församlingen är Kristina Sandgren Furberg. Hon är diakon och jobbar för att öka möjligheten för människor att vara delaktiga i Kristinehamns pastorat.

Kristina Sandgren Furberg vill låta människor hjälpa till på deras egna villkor.

– I vår tid finns en trend att man först och främst ska se till sig själv. Men jag tror att det är väldigt många som inte trivs i det, som vill göra något för andra, säger Kristina.

Hon tycker att det fortfarande finns många i Svenska kyrkan som ser medlemmarna som konsumenter av det kyrkan har att erbjuda och inte som delaktiga tillsammans med de anställda.

– Vi har haft en lång tid av att vara en resursstark kyrka som också gjort att vi inte varit tvungna att måna om det ideella arbetet. Men jag tror att det är viktigt att se att kyrkan består av de som är aktiva och att vi alla är kopplade till varandra. Om medlemmarna är mer aktiva får vi en mer levande kyrka.

Nu vill Kristina hitta nya sätt att se på ideellt arbete och idealitet. Att ta tillvara på det som människor vill ställa upp och göra och att ge människor

möjlighet att hjälpa till på deras egna villkor.

En del har hur mycket ork som helst, andra vill bidra mer begränsat, vissa vill göra något på kort sikt och andra vill dra igång större projekt.

– Att få människor att engagera sig är inte svårt. De som vill engagera sig, de vill. Och de tackar ja. Det gäller bara att hitta formen för hur människor ska bli mer delaktiga. Konkret handlar min vision om att både kyrkan och församlingshemmet ska vara fyllda av människor som är delaktiga och att det är tydligt att alla hör ihop, säger hon.

Hjälper med tandvård

När tandläkaren Per Bemark sålde sin praktik och blev pensionär började han fundera på vad han nu skulle fylla tiden med. Han kände sig inte riktigt färdig och ville fortsätta på något sätt.

– Jag ville göra något menings-

» fullt med min tid och mitt kunskande. Jag hade hört ett radio-program som hette "Den hemliga kliniken", det var en dokumentärserie om läkare och sjuksköterskor som hjälpte sådana som inte har råd eller möjlighet att få sjukvård på annat sätt. "Det här borde man kunna göra i Kristinehamn också" tänkte jag.

Per tog kontakt med Kristinehamns församling och diakonerna gillade idén. Efter en tids arbete med att lösa praktiska frågor – Per lånar en tandläkarmottagning tre timmar i veckan och har en pensionerad tandsköterska som hjälper honom – är verksamheten nu igång.

Mänskligt behov

När diakonerna i församlingen möter någon som inte har råd eller möjlighet att få tandvård slussar de dem vidare till Per.

– De senaste åren är det fler människor som vänder sig till kyrkan för att få ekonomisk hjälp. När samhället inte backar upp, då är det till frivilligorganisationer man vänder sig. Och idag är det "vanliga" människor som

hamnar i de här situationerna, ofta ensamstående föräldrar som blir allvarligt eller kroniskt sjuka. Det är fantastiskt att Per och de andra ställer upp och hjälper dem, säger Kristina.

Och Per gillar att engagera sig. Dels ger engagemanget honom en meningsfull sysselsättning och dels hjälper han människor i behov av tandvård. Att man personligen också trivs med sitt engagemang är inget problem, betonar Kristina.

– Det är ju bara bra att man mår bra själv av att hjälpa andra, det finns ingen motsättning i det, säger hon.

– Att finnas till för andra och att vara en del av en gemenskap, det är nog ett mänskligt behov som finns hos nästan alla. ■

TIPS

Ideellt Forum – Om delaktighet och frivillighet i Svenska kyrkan www.ideelltforum.se
Volontärbyrån förmedlar kontakt mellan volontärer och ideella organisationer www.volontarbyran.org

Per Bemark arbetar ideellt som tandläkare.

FAKTA

Skärgårdskapellet

Kapellet låg tidigare vid torpet Lötmossen på Wärmlands Säbys mark, i Visnums församling mellan Kristinehamn och Mariestad.

Det byggdes 1895 av metodister och skänktes år 2004 av metodistförsamlingen i Åtorp till Föreningen Skärgårdskapellet i Kristinehamn.

Kapellet flyttades till Kristinehamns församlings sommarhem i Kristinehamns skärgård, nära Picassostatyn. Med hjälp av ideella krafter rustas kapellet upp. Det invigdes den 20 juni 2010 och förhoppningen är att det ska kunna användas sommaren 2012.

Till kapellet har konstnären Bengt Olsson målat en altartavla.

PORTRÄTT

JENS
ASSUR
41 ÅR

FRILANSFOTOGRAF
REGISSÖR
MANUSFÖRFATTARE
OCH FILMPRODUCENT

BOR I STOCKHOLM

Hur bemöter vi ondska?

TEXT: JESSICA SEGERBERG FOTO: LINUS MEYER

Jens Assur säger att han aldrig personligen har upplevt ondska. Att han aldrig drabbats av den för egen del men däremot skildrat resultatet av den fler gånger än de flesta människor.

– Jag har rest i konfliktområden och där är ondskan synnerligen tydlig. När jag var i Rwanda kom jag till en by där ett par tusen människor massakrerats. Men ondska ser du även i vårt närområde, mekanismerna bakom är desamma.

Han berättar att han ser ondska i alla dess former i vårt samhälle. Både lokalt och globalt.

– Det tycker jag är en del i ett mänskligt beteende och agerande. Jag tror att det är ganska lätt att agera ont. Om det finns gruppträck, lust och makt att bete sig så. Vanliga goda humanistiska människor kan begå brott.

Flera gånger påpekar Jens att det är två helt olika saker att faktiskt ha upplevt ondskan, att ha varit i den, och att bara ha sett den.

– Man ska vara försiktig när man pratar om det här. Man ska ha respekt för det som människor upplevt på nära håll och sätta det i perspektiv.

Han är tydlig. Självklar i sitt tal.

– När Breivik sprängde en bomb, sedan åkte ut till Utøya och dödade massor av människor så är det en genuint ond handling. Det går inte att använda sig av något annat epitet. När en person med risk för sitt eget liv räddar en annan är det en god handling. ■

Tack för alla arbetsår, allt viktigt som blivit gjort. Nu är jag glad att jag får vila – men ibland avundsjuk på dem som är mitt i arbetslivet. Tack för att jag fortfarande är nyfiken på livet, att jag är pigg. Tack för att jag fortfarande orkar hjälpa andra. Och när jag inte orkar ens det – låt mig då ändå tacka dig och be för andra.

Fotboll, död och förlåtelse

Den 29 juli 2002 spelade AIK mot IFK Göteborg på Råsunda i Stockholm. Innan matchen samlades huliganer från AIK:s och IFK:s firmor för att slåss. För **Tony Deogan** var det inte första gången han var med om något liknande, men det blev den sista. Den dagen blev Tony så svårt skadad att han avled. Tony är det första, och hittills enda, dödsoffret för fotbollsvåldet i Sverige.

TEXT: PETER ÖSTBORG FOTO: STEFAN MATTSSON

”Alla gick in med öppna ögon och på samma villkor, det var bara en slump att det var Tony som dog, det hade lika gärna kunnat vara någon annan.”

”Han och en kompis brukade åka iväg och slåss när det var match, bland annat vid någon SM-final mot Västerås. De hejade på Boltic, men det var nog mest en ursäkt för att få vara med och slåss.”

– Min bror hade fått slag mot huvudet många gånger på kort tid. Till slut räckte det med några få smällar så dog han. Skallen fick nog helt enkelt. Det var inte någon som hoppade på bröstkorgen eller så som det har gått rykten om. Han hade otur, berättar Tonys lillebror Tommy Deogan.

Båda bröderna hade fram till dess levt ett trassligt liv. De växte upp i Hallonbergen, ett område i Sundbyberg strax norr om Stockholm. Tillsammans med Tommy upptäckte Tony fotbollen och blev allt mer intresserad.

– Hemförhållandena var ganska otrygga. Trygghet fick vi söka någon annanstans. Och i Hallonbergen var våld, droger och kriminalitet glorifierat, det var något som lockade med den världen, berättar Tommy Deogan idag.

Den lockelsen, i kombination med fotbollsintresset, gjorde att bröderna tillsammans med andra i Sundbyberg bildade en huligangrupp för fotbollsföreningen Sundbybergs IK som då spelade i division 4.

Tommy gick i årskurs sju och Tony hade precis börjat gymnasiet.

Slogs för Boltic

Tony hade också börjat heja på Boltic och slåss i samband med bandymatcher.

– Han och en kompis brukade åka iväg och slåss när det var match, bland annat vid någon SM-final mot Västerås. De hejade på Boltic, men det var nog mest en ursäkt för att få vara med och slåss, säger Tommy.

När Tony och Tommy växte upp var IFK Göteborg landets i särklass bästa fotbollslag. De vann Uefa-cupen 1982 och i början av 90-talet var de framgångsrika i Champions League, världens största fotbollsturnering för klubbtag. Tony och Tommy

levde i AIK-land, norr om Stockholm, och Tonys val av fotbollslag var något av en revolt, samtidigt som han valde det mest framgångsrika laget just då. Och när storebrodern sökte sig mot fotbollsvåldet hamnade Tommy istället i en värld med droger.

Organiserad brottslighet

Med åren gled Tony bort från fotbollsvåldet mer och mer. Han hamnade istället i tyngre organiserad brottslighet. I den världen sågs huliganslagsmål som för riskabla, man ville inte dra uppmärksamhet till sig. Samtidigt fortsatte fotbollsintresset, han gick och såg IFK Göteborgs matcher, men med lite andra ögon än tidigare.

Den tunga ekonomiska brottsligheten som Tony sysslade med ledde till slut till ett långt fängelsestraff. I fyra år satt han på Norrtäljeanstalten. Under den tiden började kulturen med firmor till fotbollslagen bli stor i Sverige. Inspirationen kom från England där de våldsintresserade fotbollsfansen blivit mer organiserade. En av Tonys närmsta barndomsvänner var med och startade Djurgårdens firma DFG (Djurgårdens fina grabbar) och när Tony kom ut från fängelset kom han i kontakt med Wisemen, IFK Göteborgs firma.

– Tony har alltid haft två ansikten, ett snällt och hjälpsamt och ett aggressivt. Fotbollsvåldet blev ett sätt för honom att få utlopp för aggressiviteten, säger Tommy.

Många våldsamheter

Tony hann vara aktiv i Wisemen i ungefär ett halvår. När det var dags för det ödesdigra slagsmålet i juli 2002 hade han under en kort period varit med om många våldsamheter. Supportrar till IFK Göteborg och AIK samlades vid Högalidsparken i Stockholm

för att slåss. Det är ännu inte klarlagt exakt vad det var som hände – förundersökningen lades ned när ingen ville vittna – men utgången blev tragisk.

Tommy hade vid den här tiden lämnat droger och våldet bakom sig. Han satt och tittade på film tillsammans med sin fru när han fick samtalet: Tony var på Södersjukhuset. När Tommy var på väg dit fick han nästa samtal, nu var Tony flyttad till Karolinska sjukhuset. Då förstod Tommy att det här var något riktigt allvarligt. När han kom fram till Karolinska möttes han av några Göteborgssupportrar. ”Förlåt. Förlåt att vi lämnade honom”, sa de. Tommy reagerade då instinktivt. ”Hur kunde ni lämna honom ensam? Man lämnar inte någon ensam!”.

– I dag hade jag reagerat annorlunda. Nu hade jag hellre sett att alla lämnat platsen utan våld, säger Tommy.

Många ville hämnas

Inne i sjukhussalen låg Tony medvetslös i sängen och kopplad till slangar. Under några dagar svävade Tommy och de andra anhöriga mellan hopp och förtvivlan. Mer och mer förtvivlan ju längre tiden gick.

Den 2 augusti 2002 dog Tony Deogan. Han blev 26 år gammal.

– Under de här dagarna när han låg där på sjukhuset var det en hätsk stämning. Folk började kartlägga, undersöka och leta efter förövarna. Det var många som ville att de som gjort detta mot Tony

skulle ligga där bredvid honom, på samma sätt kopplade med slangar, berättar Tommy.

Det här blev början på en intensiv tid i Tommys liv. Han slets då mellan känslan av att vilja hämnas och viljan att förlåta. Han beskriver det som en boxningsmatch mellan gott och ont.

– Jag hade tidigare börjat jobba med projektet Non violence och där hade jag mentorer som var ett enormt stöd. I dag ser jag den här perioden som en mörk del av mitt liv, jag famlade i mörkret men hittade ljuset till slut.

Tommy fick mängder med brev, ett av dem kom från en livstidsdömd man som suttit på Norrtäljeanstalten tillsammans med Tony. Han skrev att Tommy nu måste gå vidare och leva sitt liv, att det var vad Tony hade velat. Det brevet blev viktigt för Tommy.

– Ungefär samtidigt, vid årsskiftet 2005-2006 berättade min fru att jag skulle få ett barn. Då var det bara att släppa den här historien.

Det var dags att bli vuxen. Samtidigt började jag förstå att det fanns en massa anledningar som gjorde att Tony hamnade i våldsvärlden. Och alla andra där hade sina anledningar. Alla gick in med öppna ögon och på samma villkor, det var bara en slump att det var Tony som dog, det hade lika gärna kunnat vara någon annan. Det här var det livet som han valde att leva.

Vill förstå huliganerna

Tommy bestämde sig för att gå vidare. Han skrev ett »

Brodern Tommy Deogan har skrivit boken "Blodsbröder".

» brev till de han fått reda på var de som dödat Tony. Och han skickade också brevet till sajter och grupper i huliganvärlden.

– Jag ville berätta att jag, hans bror, hade släppt det. Och då borde de också kunna släppa det.

Idag är Tommy författare och föreläsare. En av böckerna han skrivit är "Män av våld", där han försöker förstå huligankulturen.

Han säger att huliganerna inte drivs av hat, men heller inte av kärlek till klubben eller till något annat. Valet att välja våld handlar om annat.

– Alla hamnar i det här av olika anledningar. I andra länder kan det finnas djupare skäl, politiska eller religiösa till exempel, men inte i Sverige. Kulturen byggs på en blandning av kamratskap och av tävlan. Alla firmor vill vara bäst i Sverige, störst och starkast, och det blir som en hobby för de här människorna.

I arbetet med att skriva boken mötte Tommy inte bara firmorna och huliganerna, han mötte också sin bror.

– Genom den boken ville jag ta reda på om det här är något som det är värt att dö för. Och jag fick svaret att ja, vissa tycker att det är värt att dö för det här. I arbetet med boken lärde jag också känna den andra halvan av Tony, den som jag inte kände när han levde. ■

Supportrar som älskar och hatar

Värmland har länge varit känt i supporterterkretsar som ett huliganområde. Anders Johansson är supporterpolis sedan tre år och han följer på nära håll de som oftast bara kallas "huliganer". Men själv vill han inte avfärda dessa supportrar som rent onda. – Jag ser dem på nåt sätt som mina grabbar och jag vill dem väl, säger han.

TEXT: PETER ÖSTBORG FOTO: LISA OLAISSON/NWT OCH MARIA STARRIN

Anders är själv både polis och supporter, på armarna har han AIK-tatueringar och ett par gånger per år ser han till att åka till Stockholm för att gå på fotboll. I yrket handlar det om att försöka förstå strukturerna och kulturen, men också att bygga relationer och lära känna värmländska risksupportrar.

– Möts vi på stan så hälsar vi och jag tycker bra om de flesta. När något händer, när de slåss mot andra supportrar, blir jag besviken. Jag ser helst att de sköter sig.

Värmland ett huliganområde

I Värmland är det främst Boltics supportrar som har gjort sig kända som bråkiga, eller "risk-supportrar" som de kallas på polispråk.

– När Boltic Blues sjunger

"det är vi som är IF Boltic" kan jag inte säga att de har helt fel. De följer laget, är alltid på plats här hemma i Karlstad och är oftast med på bortamatcherna. Samtidigt som de är ett problem när de ställer till med bråk är de en viktig del av klubben när de sköter sig, säger Anders Johansson.

Värmland har en lång historia av supporter våld. Redan på 1970- och 1980-talen fanns det en våldsam kultur kring idrotten här. Under 90-talet förändrades dock strukturerna. Firmakulturen växte fram i Sverige, inspirerad av hur idrottsväldet förändrats i Storbritannien 10-20 år tidigare. Anders beskriver att strukturerna liknar organiserad brottslighet. Grupperna är väl sammansvetsade och i kulturen finns regler och koder att följa.

Kärleken och hatet finns alltid sida vid sida, säger Anders Johansson som är både polis och supporter.

Kärlek och hat

Det som håller grupperna samman är kärleken till det egna laget och den egna gruppen, men också hatet till andra lag och supportrar. »

» Det hatet är ofta en del av det gemensamma minnet, orsaken kan ligga långt tillbaka i historien och få eller ingen minns kanske varför de hatar. Starka känslor till andra gör att gruppen svetsas samman mer än vad de skulle gjort om de bara älskade sitt eget lag, tror Anders.

– Ett yttre tryck och en gemensam fiende gör att grupper håller ihop starkare. Kärleken och hatet finns alltid där sida vid sida, säger Anders.

För utomstående kan det vara svårt att förstå vad det är som gör att dessa – i de allra flesta fall – unga män tycker att den här kulturen är värd att dö för, och värd att döda för. Sammanhållningen är så stark och bekräftelsebehovet så viktigt att många säger rakt ut att de faktiskt är beredda att dö för sakens skull.

– Det är inte en rakt igenom ond kamratskap, det är starka vänskapsband och solidaritet som tar sig negativa, eller rent onda,

uttryck ibland. Men kamratskapen i sig är inte onda. I gruppen tar man hand om varandra och i vissa fall kan kamraterna även förhindra om någon är på väg att göra något dumt.

Alla typer av människor

Anders är övertygad om att för de allra flesta risksupportrar börjar engagemanget som ett idrottsintresse och en stark känsla till det egna laget. Men på senare år har det också börjat dyka upp unga män som först och främst är intresserade av våldet och därför söker sig till idrotten.

– Men man kan inte avfärda de så kallade huliganerna med att de inte alls är intresserade av idrott. De flesta är väldigt intresserade och kunniga. Det är när de hamnar i de här grupperingarna och påverkar varandra som de söker sig till våld. Det är inte heller någon viss typ av människa som blir huligan, där finns alla typer, från tungt kriminella till de

som är väl integrerade i samhället, har familj och arbete.

Några enkla lösningar på problemet ser inte Anders. Han tror dock att det är viktigt att störa gruppdynamiken och att få individerna att själva förstå att våldet är fel.

– Man ska inte se dem som en folkmassa. De här grupperna består av individer och de måste själva komma till insikt om att de borde lägga av. Ofta kommer det naturligt när de får familj och barn, då inser de att det inte är värt riskerna. Men jag tror också att det arbete vi nu gör, när vi kan utfärda tillträdesförbud på arenorna, är ett bra vapen. Kanske kan det spetsas till lite också, så att man kan utöka förbudsområdet att även gälla närområdet runt arenan. Men för att komma tillrätta med problemet måste man inse att det inte är så enkelt att de är onda och andra är goda. I kulturen finns både gott och ont hela tiden, säger Anders. ■

Lika värde på fotbollsplan

Att alla människor har samma värde och att ingen ska kränkas är självklart när man pratar om det. När det sedan kommer till praktiken, när man står där och vill vinna fotbollsmatchen så är det svårare. I Kyrka-fotboll diskuterar barn etikfrågor med personal från kyrkan.

– Jag har mött ledare som säger att det är bra och viktigt att vi har

börjat prata om de här frågorna i idrotten. Men utmaningen är att omsätta det i praktiken, säger Agneta Boman som är kontaktperson för Kyrka-fotboll i Karlstads stift.

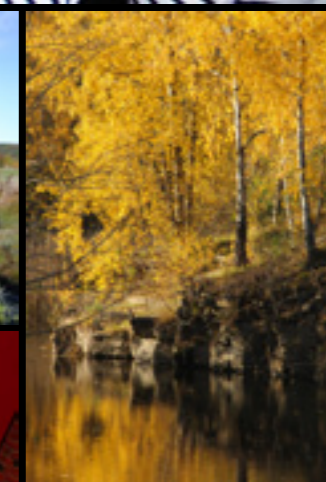
Kyrka-fotboll är ett samarbete mellan Svenska fotbollsförbundet och Svenska kyrkan. Sedan 2006 är kyrkan en av huvudsponsorerna till Landslagets fotbollsskola som arrangerar fotbollsskolor runt om i landet. I Karlstads stift gör kyrkan nedslag i ungefär 15 klubbar per år och pratar om etik, moral och

rättvisefrågor. Samarbetet utgår från att församlingen möter den lokala klubben under sommarens fotbollsskola. Och ibland utvecklas det till att kyrkan finns med i fotbollsklubbens arbete året om.

Du är viktig

– Vi möter barnen i deras vardag och ger dem möjlighet att fundera kring de här frågorna som är oerhört viktiga, säger Agneta.

I år är temat att vara värdefull. – Det kan låta självklart, men i fotbollssammanhang blir det svårt, det är lätt att känna sig misslyckad, säger Agneta. ■

Nathalie Tranberg, 19 år | Therese Hasselkvist, 20 år | Emilia Lindholm, 24 år
Anna Buske, 38 år | Frida Johansson, 22 år | Annja Wikberg, 24 år

FOTBOLLEN

var Jans demoner och blev hans

RÄDDNING

– **Jag älskade att spela fotboll**, jag älskade när jag spelade tillsammans med min bror och min far, när vi spelade för att det var roligt, säger Jan Nordström. Men samtidigt var det fotbollen som gav honom många dåliga känslor, oro och ångest.

TEXT: PETER ÖSTBORG FOTO: JAN NORDSTRÖM

Kanske var det inte så mycket fotbollen i sig som gjorde att Jan Nordström började må dåligt. Men den mansroll som är en så självklar del av idrotten skavde hela tiden i honom, han trivdes aldrig.

– Jag kommer ihåg att jag kände press och oroade mig. Det blev som en demon som jagade mig, säger han idag.

Jan föddes i småländska Hovmantorp, men flyttade med sin familj till Karlstad när han var sju år gammal. Det var här han började spela fotboll organiserat. Jan var målvakt, den mest utsatta positionen man kan ha i ett fotbollslag. Där varje misstag betyder att motståndarna gör mål. Den här pressen började tidigt bli en gnagande oro för Jan. Han ville inte göra sina medspelare och tränare besvikna och han ville inte visa sig svag. Ju äldre de blev desto större blev pressen, från andra och från honom själv. Jan spelade i flera klubbar i Karlstad, och han var så lovande att han skulle få vara med i uttag-

ningarna till Värmlandslaget.

Men oron släppte aldrig taget, en oro han inte kunde prata om.

– Som pojke ska man ju tycka om fotboll, och man ska inte visa sig svag. Den här rollen, det som förväntas av en kille blev en oerhörd press för mig, säger Jan som höll ut som fotbollsspelare i tolv år.

Slutade med fotboll

Men till slut orkade han inte längre. Han samlade mod och kraft och tog beslutet att sluta. Uppbrottet från idrotten gjorde dock inte att hans självkänsla blev bättre. Och när tjejen han var kär i istället valde en vältränad fotbollsskille blev det den sista mot- »

Jan Nordström, fotograf och författare.

- » gången som tvingade Jan över gränsen. Han fick allvarliga ätstörningar, och lärde sig alla knep för att det inte skulle märkas utåt.
 - Barn blir väldigt duktiga på att ljuga och luras. De kan må väldigt dåligt och aldrig visa det utåt, berättar han.

Fotbollen blev för Jan en inkörsport till en 18 år lång mardröm med ätstörningar och psykoser. Men fotbollen är också det som räddade hans liv. Under drygt ett år följde Jan Kalmar FF:s A-lag på väldigt nära håll och i det arbetet tvingades han också möta sina egna demoner.

– Fotbollen blev symbolen för allt det som fick mig att må dåligt, det jag försökt fly från under hela mitt liv. Jag hade fördomar om att man som fotbollsspelare måste vara hård och tuff, som en gladiator. Men så kommer jag in i omklädningsrummet och så var det tvärtom, jag möttes av en värme och solidaritet.

Måste våga visa svaghet

Resultatet av arbetet med Kalmar FF är boken "Tillsammansheten". Jan är fotograf och författare till boken, men boken är ändå en laginsats. Det är många som bidrar med texter där historien inte bara är Jans utan också en berättelse om världens största idrott och om mänskligheten.

– Det är något speciellt med fotboll, det är där människor möts. I fotbollen finns så mycket gott, men även mycket som är ont och det onda måste vi våga prata om, säger Jan.

Han tycker att det måste bli en mer tillåtande attityd till att visa svaghet, inte minst inom idrotten.

– De här fotbollsspelarna som varit med och gjort boken är ju i de flesta fall vana att prata i media och att synas. Men samtidigt har jag märkt att de är väldigt trötta på den bild som finns av idrottare, där man aldrig får vara svag. Flera spelare i KFF har sagt till mig att det var skönt att få visa att de är människor med känslor och tankar också.

Viktigt att prata

Jan menar att om vi ska komma åt den psykiska ohälsa som i dag ökar bland unga är det än viktigare att vi pratar om saker som är svåra.

– Barn och unga mår sämre än någonsin och självmordsfrekvensen är högre än tidigare. De upplever en oerhörd press och då är det någonting som är fel i samhället. Jag har inga enkla svar, men vi vuxna måste våga ta tag i frågorna. Saker växer i tystnad, säger Jan.

Samtidigt poängterar han att det finns något positivt även i press och krav, något som gör att människor kan växa. Men då måste kraven ställas på rätt sätt, press med stöd och med kärlek.

Spelarna blev räddare

Arbetet med boken var inte alltid enkelt. Jan upplevde att pressen på honom ökade och han fick en allvarlig psykos. Räddningen kom då från oväntat håll. Det var spelarna i Kalmar FF som hörde

av sig, som saknade honom och såg till att han kom tillbaka. De positiva sidorna av lagsporten blev tydliga.

– Tidigare kunde jag inte titta på fotboll, det var symbolen för allt det onda. Men nu efter den här tiden med Kalmar FF ser jag något annat. Det är väldigt roligt, för jag minns ju fotbollen som positiv, att spela fotboll med min pappa och min bror var lustfyllt. Känslan av att sparka en boll är en härlig känsla, man skapar ett konstverk tillsammans med andra människor. Löpningarna, bollen som far genom luften, det är ett unikt konstverk som inte går att återskapa igen. Det finns något väldigt speciellt i fotbollen som lockar. ■

FAKTA

Tillsammansheten

Boken kom ut hösten 2011. Det är en livsberättelse i text, ord och form av Jan Nordström. I boken bidrar även bland andra Nanne Bergstrand, Henrik Rydström, la Johannesson och Anders Nordström med text.

Jan Nordström har följt Kalmar FF under ett drygt år och under arbetet med flytten från Fredriksskans till den nya arenan Guldfågeln Arena.

